Nauka
o ženských pracích ručních
v otázkách.

Sestavila

V. Lužická.

Sešit čtvrtý;

Šití, látání a spravování prádla.

(S vyobrazeními.)

V PRAZE.
Nákladem Karla Bellmanna.
1887.

Šití, látání a spravování prádla.

1. Co jest šití?

Šití jest spojování přistřižených částic v celek úhledný.

2. Čím spojujeme?

Spojujeme přistřižené častice k sobě n i t í, pomocí jehly.

3. Co jest nit?

Nit jest upředené a usoukané vlákno lnu, konopí a bavlny, též hedbáví.

4. Co jest jehla?

Jehla jest nástroj špičatý, ze drátu ocelového.

5. Jaká má býti jehla?

Jehla šicí má býti r o v n á, h l a d c e h l a z e n á, s ostrou špičkou, kulatým uchem, a nesmí se ani ohýbati, ani lámati.

6. Jaké jehly si zvolíme?

Pro šití bílého prádla zvolíme jehlu anglickou, polodlouhou. Čím jemnější jehla, tím drobnější steh! Proto beřeme jehlu tenčí, nazvíce od čís. 8—12. Pravidlem jest, aby byla o málo silnější, než nit osnovová ve tkanině.

7. Jakou jehlu nesmíme zvoliti?

Nesmíme bráti k šití jehlu r e z a v o u, z o h ý b a n o u, b e z š p i č k y, nepříliš silnou.

8. Jaké nástroje k šití ještě máme?

Při šití beřeme na prst náprstek, a jest nám třeba míti k práci ještě: nůžky a podušku.

9. Co víte o nich?

Co jsou nůžky, již víme, an jsme jimi přistřihovaly. Náprstek jest kovový klobouček, kterým ozbrojíme prostřední prst pravé ruky. Poduška jest pískem, nebo jiným tížícím zrnem vycpána, a v jednom rohu tkanicí opatřena; k této tkanici špendlík připneme, a jej v polou do háčku ohneme.

10. Jaká má býti niť?

Niť má býti: všudy stejně silná, rovná, měkká, lesklá, ne příliš kroucená. Niť pro šití zvolíme vždy pevnou, hladkou a látce v jakosti i síle přiměřenou, a hledáme jenom niť třívláknovou, nejlépe anglickou. Nazvíce šije se nití lněnou, též bavlněnou, hedbávnou. Nitě, zvané strojové, pro šití v ruce nehodí se, nebo jsou příliš kroucené. Čím vyšší číslo, tím tenčí je niť.

11. Jaká niť látce jest přiměřená?

Niť přiměřená jest pro stehy a švy spojující ta, která jest téže síly, jako niť látky, pro obruby však tenčí než niť látky. Pro obnitku o něco silnější nitě tkanivové.

12. Jak dlouhou niť do jehly navlékáme?

Niť navlékáme do jehly nejvýše 45—50℅ délky. Pro obrubování pouze na 30℅.

13. Jak navlékáme?

Navlékajíce, vezmeme jehlu v polovici uchem vzhůru do ruky pravé, niť do levé. Niť nikdy zuby netrháme, ale nůžkami ji zašpičatíme a prstem zakroutíme. Abychom jistěji navlékly niť do ucha, opřeme si obě ruce malíčky těsně k sobě.

14. Kterak jehlu v ruce držíme?

Jehlu vezmeme do pravé ruky mezi ukazováček a palec a opřeme ji o náprstek na prostředním prstu, a sice o hořejší

stranu prstu, nikdy o spodní. Prostřední prst při správném jehly držení musí pod ukazováček skrývati se. Ostatní dva prsty držíme zcela volně, by se druhými nespojily se a netvořily tak zvanou „štupku.“

15. Při začínání jak vedeme si?

Při začínání zapošijeme vždy koneček nitě, aby za práce nevyvlékala se. Propíchneme jehlu skrze látku, koneček přidržíme levou rukou a ušijeme na sebe dva stehy. Někdy též niť na konci uzlíčkem opatří se.

16. Kdy smí se dělati na niti uzlíček?

Na niti smí se dělati uzlíček při zdrhování řásniček a při stehování, nebo při prvém po všití řásniček ustřihne se, při druhém niť vytáhne se po ušití.

17. Proč nedělá se vždy uzlíček na niti?

Uzlíček proto nedělá se na niti, že znečišťuje práci, a každé šití, kde po rubu uzlíčky vykukují, svědčí o neumělosti švadleny.

18. Jak děláme uzlíček?

Vezmeme delší konec nitě navlečené mezi ukazováček a palec levé ruky, niť kol ukazováčku obtočíme, čímž klička utvoří se: koneček palcem do kličky zakroutíme a prostředním prstem zdrhneme. Též takto: natočíme na špičku jehly několikráte niť, skrze tuto natočeninu jehlu provlekneme a zdrhneme ji.

19. Co učiníme s nití došitou?

Niť došitou zapošijeme.

20. Jak zapošívá se niť?

Když ukončí se niť na možnou délku šití, vytáhneme ji na rub. Nití nově navlečenou pak vpíchneme za poslední čtyry stehy, oba konečky přidržíme prostředním prstem, by skřižovaly se, a 4 stehy je přešijeme až ku stehu poslednímu, od něhož dále šíti máme. Pak jehlu na líc vypíchneme.

Zašité konečky ustřihneme, ale nikdy jich netrháme.

21. Kdy beřeme podušku k šití?

Ku podušce připneme látku u rovných krajů, nikdy v krajích kosých, sice by se příliš vytáhla. Zachytíme látku háčkem ohnutým ze špendlíku. Tímto připínáním zabráníme, že látka nekřiví, neskrčuje, ale patřičně napíná se.

22. Kterak šití v ruce držíme?

Částky, jež sešíti nebo lemovati chceme, držíme v ruce levé palcem a ukazováčkem. Začáteční stehy ušijeme v ruce, pak připneme látku v kraje k podušce, a pevně levou rukou práci držíce, pravou vpichujeme jehlou navlečenou do látky, jak toho kdy třeba jest a steh si toho žádá.

Nepřipínáme-li látku k podušce, napínáme ji přes ukazovák ruky levé, a přidržujeme ji těsně u něho ostatními prsty. Šijeme vždy z pravidla od pravé ruky k levé.

23. Co vpícháním jehlou navlečenou v látce vyvozujeme?

Vpícháním jehly do látky a protahováním nitě skrze látku utvoří se spojení, jemuž říkáme: steh.

24. Co jest steh?

Steh jest základem šití.

25. Jaký má být steh?

Steh má býti: řádně přitažený, patřičné polohy, stejnoměrný, drobný.

26. Kterak stehy roztřidujeme?

Stehy roztřiďujeme polohou, útvarem a účelem jejich.

Dělíce jich dle polohy, známe stehy: vodorovné, kolmé, šikmé.

27. Které stehy čítáme k vodorovným?

K vodorovným čítáme: přední, stehovací, zadní, perlový steh.

28. Které čítáme ke kolmým?

Kolmé jsou: obnitkový smyčkovací.

29. Které jsou kosé stehy?

Kosé jsou: obrubový, obšívací, rozmarinový, řetízkový.

30. Jak stehy dělíme po účelu?

Po účelu stehy dělíce, roztřídíme si je na:
a) spojovací,
b) lemující.
c) ozdobující.

31. Které stehy nazýváme spojovacími?

Spojovací stehy nazýváme takové, jimiž dva kraje spojujeme. Šijíce je, vždy vpícháme skrze obě dvě látky současně.

32. Kterak při tom vedeme si?

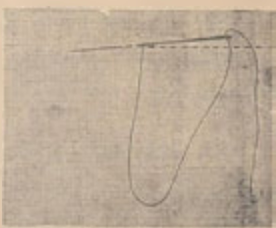
Položíme oba kusy látek střižených na sebe, by kraje jejich stýkaly se a oba dva přidržujeme v ruce levé. Při kusech šikmo střižených oba dva stehovacími stehy dříve spojíme, by při práci nevytáhly a neposunovaly se.

33. Které stehy jsou spojovacími?

Spojovací stehy jsou: přední, stehovací, zadní, obnitkový, obšívací, perlový, rozmarinový, řetízkový steh.

34. Jak šije se přední steh? (Obraz čís. 1.)

1. Přední steh takto šije se: Vpíchneme jehlou do látky skrze oba dva kusy, které spojujeme, a přes 2 nitě vypíchneme; opět přes 2 nitě vpíchneme a za dvěma vypíchneme, takže vždy 2 nitě tkaniva přikrýváme a 2 nepokrýváme.

Obraz čís. 1.

35. Co jest stehovací steh?

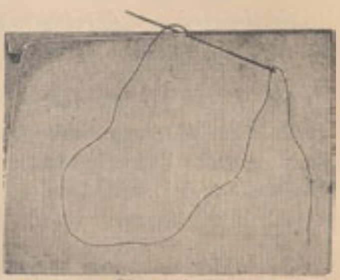
2. Stehovací steh jest dlouhý přední steh přes 8 až 10 nití, jimž dva kusy lehce přistehujeme a směr šití si naznačíme. Má jen tento účel a vytahuje se po ušití.

36. Jak šije se zadní steh?

3. Zadní steh šije se: Vpíchneme do látky a vypíchneme přes 4 nitě v před, načež vpíchneme 2 nitě zpět, takže ze 4 nití, přes něž jsme vypíchly, 2 zůstanou nepokryty; odtamtud opět jehlu vypíchneme na 4 nitě ode stehu ušitého. Tak pokračujeme. Je-li látka příliš tenká a počítání stehův obtížné, dbáme jen, by stehy rovně kladly se. Šijí se též přes 3 nitě.

37. Co jest obnitkový steh? (Obraz čís. 2.)

4. Obnitkový steh jest ušitá šňůrka přes dva pevné kraje. Když jej šijeme, držíme jehlu uchem k sobě, špičkou od sebe a vpíchneme rovně do látky na jednu, nejvýše dvě nitě hluboko za pevný okraj, buď osnovový buď zaovroubený.

Obraz čís. 2.

Steh ku stehu musí přiléhati, a proto pícháme vždy ob nit dále, čímž utvoří se na krajích spojených šňůrka stehů.

38. Co jest pevný kraj?

Kraj pevný jest kraj osnovový, nebo zde při tkaní útek přes osnovové nitě krajní obtáčí se, čímž pevný kraj se vyvodí.

39. Jaký má býti kraj osnovový?

Kraj osnovový má býti hustý a rovný; není-li, je špatná látka.

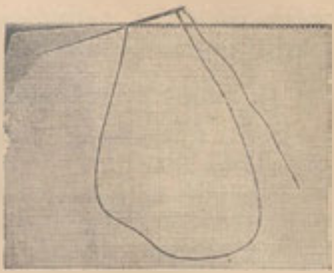
40. Jaký ještě znáte kraj na látce?

Známe ještě rozstřižený kraj, totiž volný.

41. Co na něm vidíme?

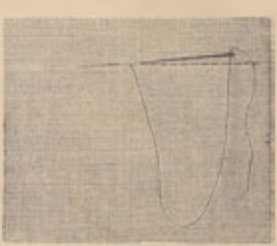
Vidíme na něm vytřepené nitě, tak že tkanina může i rozplétati se.

42. Jak šije se steh obšívací? (Obraz čís. 3.)

Obraz čís. 3.

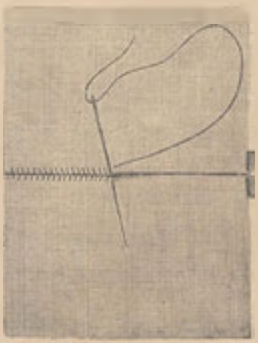
5. Steh obšívací podobá se obnitkovému, jen že zde jehlu vedeme špičkou k sobě. Stehy klademe buď tak hustě jako obnitkové, ale též se často řídčeji šijí, což bývá podmíněno předmětem a účelem.

43. Jak šije se steh perlový? (Obraz čís. 4.)

Obraz čís. 4.

6. Steh perlový šijíce, vpíchneme 4 nitě v před, jako při stehu zadním; ale nyní vpíchajíce zpět ku stehu novému, nabeřeme na jehlu opět 4 nitě, tak že steh ku stehu druží se, a není nikde mezer. Též přes 3 nitě steh tento šije se. Stehy jako perličky k sobě řadí se a od toho jeho název jest.

44. Jak šije se steh rozmariový? (Obraz čís. 5.)

Obraz čís. 5

6. Steh rozmariový nebo křížový zvaný šije se jako obnitkový ve dvou krajích pevných.

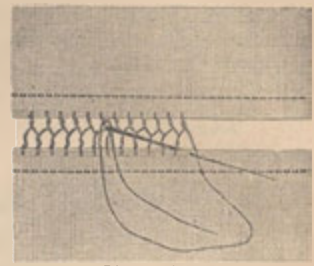
Při tomto stehu nepoloží se látka na látku, ale kraje položí se těsně proti sobě přes ukazováček ruky levé, palcem přidrží se, a šije se od pravé strany k levé.

Píchneme do jednoho kraje dvě nitě hluboko, a pak zase do druhého též dvě nitě hluboko. Vrátíme se potom ku kraji prvnímu, a o dvě nitě dále od stehu prvního vpíchneme. Tak

střídavě vpícháme do krajů, jednou k sobě a po druhé od sebe. Stehy přitahujeme, by kraje těsně k sobě přiléhaly.

45. Jak šije se steh řetízkový? (Obraz čís. 6.)

8. Steh řetízkový šije se podobně jako předešlý.

Obraz čís. 6.

Kraje též položí se proti sobě ale ne těsně, nýbrž tak, aby na 2 $^m/_m$ od sebe byly vzdáleny; šijeme směrem proti sobě. Vpíchneme do jednoho kraje od spodu 2 nitě hluboko, pak nit položíme na druhý kraj, a palcem ji přidržíme. Nyní jehlou vpíchneme na 4 nitě od kraje, ale za nit, aby jehla po vypíchnutí ležela přes nit. Pak vytáhne se, a uvidíme, že nit, kterou palcem přidržujeme, zatáhla se do smyčky. Steh přitahuje se tak, by vzdálenosť 2 $^m/_m$ mezi kraji zůstala.

Nyní opět nit položí se na druhý kraj, palcem přidrží se, a zase za nit zpět se vpíchne na 2 nitě hluboko, a na 4 nitě od prvního vypíchnutí daleko. Tak šijeme stále a ze smyček ve středu mezery 2 $^m/_m$ kladených řetízkový steh čili řetízek zvaný vyvozujeme. Mezi každým stehem zůstává vždy mezera 4 nití.

46. Které stehy jsou lemující?

Stehy lemující ony stehy nazývají se, jimiž volné, totiž ustřižené kraje zalemujeme, by netřepily se.

47. Co činíme, než je šijeme?

Než šijeme, kraje založíme. Založený a obšitý kraj obrubou nazývá se.

48. Jaké stehy lemující známe?

Lemující stehy jsou: 1. obrubový, 2. přední, 3. perlový.

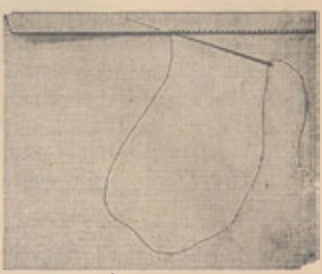
49. Co víte o stehu I.?

Obrubový steh jest: *a*) vodorovný, *b*) šikmý.

50. Jak šijí se oba dva stehy?

Steh vodorovný takto šije se: vpíchneme od spodu do kraje přeloženého, niť na 2 % vytáhneme, koneček její jehlou do vnitř obruby zastrčíme, načež nabeřeme 2 nitě látky na jehlu, a opět vpíchneme do kraje založeného, kde nabeřeme jednu niť na jehlu. Pak ode stehu prvního ve vzdálenosti dvou nití, opět 2 nitě látky pro steh druhý na jehlu nabeřeme. Tak pokračujeme.

Steh šikmý s tím rozdílem šije se, že látku pod založením i kraj založený současně jehlou nabíráme a ve směru šikmém ji propichujeme. Stehy musí býti drobné, stejné a v jedné vzdálenosti jeden ode druhého kladené. (Obraz čís. 7.)

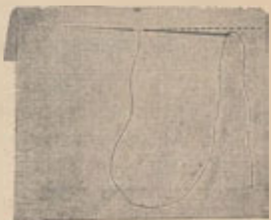
Obraz čís. 7.

51. Co víte o stehu 2.?

2. Přední steh šije se jako spojující na kraji založeném a propichuje se i skrze látku pod založením.

52. Co víte o stehu 3.?

3. Perlový. Steh perlový jako přední na založení šije se. Stehy perlové v lemování jsou přes 2 nitě ušity, by byly drobnější, než spojující steh perlový. (Obr. čís. 8.)

Obraz čís. 8.

53. Které stehy čítáme k ozdobujícím?

Ku stehům ozdobujícím čítáme stehy, jimiž zdobíme bílé prádlo nití bílou, buď nití barevnou. Stehy těmito zdobíme vždy pouze okraje a lemy.

54. Jakými stehy zdobíme bílé prádlo?

Bílé prádlo zdobíme stehy:
1. stehem perlovým, křížkovým, ruským, smyčkovaným, řetízkovým, tamburovým, kosticovým, mřížkovým.

55. Jak šije se steh křížkový? (Obraz čís. 9.)

Vpíchneme do látky od rubu k lícu a od vypíchnutí odečteme si čtverec nití a sice: 2 nitě na výšku a 2 nitě do šířky. Nyní vpíchneme jehlu v protiúhelném směru nahoru a vypíchneme ji na 2 nitě, načež opět v tomže směru, ale nyní dolů, druhý protiúhelný steh klademe. Pro křížek druhý o 2 nitě dále od prvního vypíchne se.

Obraz čís. 9.

56. Jaké druhy křížkových stehů známe?

Křížkový steh šije se též oboustranně; totiž na obou stranách jsou křížky, a čtverečkovaně, totiž na jedné straně jsou křížky a na druhé čtverečky.

Též jsou různé druhy křížků: obdélný, slovanský, podvojný, vodorovný a t. d., které již patří k vyšívání.

57. Jak pracuje se křížek oboustranný?

Křížek oboustranný takto pracuje se: ušijeme jeden steh poloviční, ale vypíchneme opět z vypíchnutí, aby i po rubu týž steh ušil se. Druhý steh, zvaný výpomocný, vpíchne se do středu křížku, (obraz čís. 10.), odkud opět šije se druhý steh poloviční jako první. Kterak ve směrech různých křížky klásti máme, učí cvik a pilné pozorování rubu i lícu. Steh výpomocný řídí směr křížku. Obraz čís. 10., čís. 11. a čís. 12.

58. Jak šije se křížek čtverečkovaný?

Křížek čtverečkovaný. Hlavní zde jest, by po rubu, kde čtverečky býti mají, ušil se vždy nejprvé jeden steh vodorovný pro čtverec. Pak šijeme křížky, ale vždy na rub hledíme, by tam čtverečky tvořily se a po líci křížky. Při tom šijeme

jeden i někdy dva úhlopříčné stehy na sebe, abychom přešly dále, aniž by po rubu čtverec porušil se. Obraz čís. 13. a čís. 9.

Obraz čís. 10.

Obraz čís. 11.

Obraz čís. 12.

Obraz čís. 13.

59. Z čeho sestává křížek?

Křížek sestává ze dvou stehů kosých: ╱ a ╲, které skříží se u prostřed, čili přetnou.

60. Ve kterém směru šijeme vždy první steh kosý?

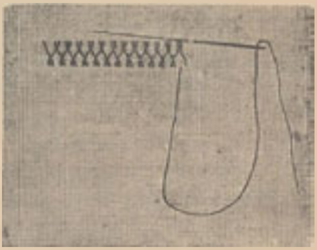
První steh šijeme vždy od levé strany k pravé.

61. V jaké mezeře šijeme tyto dva kosé stehy?

Tyto dva kosé stehy šijeme v mezeře tkanivových nití.

62. Jak šijeme steh řetízkový?

3. Steh řetízkový šije se takto: položíme látku přes ukazovák levé ruky, palcem ji přidržíme a šijeme řetízek na látce. Dvě nitě vodorovně na jehlu nabíráme, 2 nitě mezi stehy zůstavujeme a 8 nití čítá mezera mezi stehy. (Obraz čís. 14.) Stehy mohou býti i větší.

Obraz čís. 14.

63. Jak šije se steh tamburový?

4. Steh tamburový šije se: látka položí se přes ukazováček, prostředním prstem a palcem přidrží se. Vypíchneme od rubu k lícu, nit položíme k sobě pod palec, opět vpíchneme, kde

jsme byly vypíchly, a od prvního vypíchnutí ve směru kolmém na 4 nitě daleko jehlu vypíchneme, by před nití vytáhla se. Tím z niti smyčka se utvoří, a přitáhneme-li nit, uzříme na látce podvojný steh, který háčkovanému řetízku podobá se. (Obraz čís. 15.)

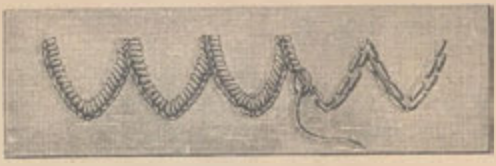

Obraz čís. 15.

Druhý steh do středu předešlého vždy vpíchá se, a sice tam, kde posledně jsme vypíchly. Také šije se nití podvojnou, navlečenou a vpíchá se mezi nitě při práci.

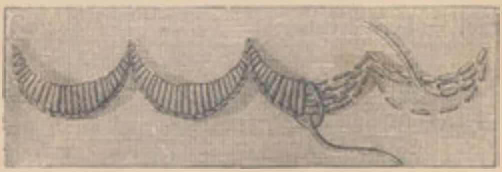
64. Jak šijeme steh smyčkovací? (Obraz čís. 16 *a*, čís. 16 *b*, a čís. 16 *c*.)

5. Steh kroužený, nebo smyčkovací šijeme od levé ruky k pravé, a sice v čáře tažené, čili nakreslené, kterou dříve načrtneme. Čáru protáhneme nití takto: steh dlouhý stehovací

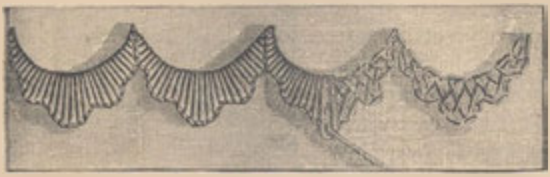
Obraz čís. 16 *a*.

po lícu, 1 steh přední přes 3 nitě po rubu. Pak látku položíme si přes ukazovák ruky levé, prostředníkem a palcem ji přidržíme, by se napnula, a pak šijeme takto. Zapošijeme nit, vypíchneme

Obraz čís. 16 *b*.

pod čárou protaženou, nić palcem přidržíme, načež opět vpíchneme horem za nití protaženou a zase dolem pod touže nití vypíchneme, a vytahujeme jehlu tak, by nić palcem přidržovaná, spod jehly zůstala. Vytahujíce nić, podporujeme ji ustavičně palcem. Pak steh přitáhneme. Nić se zakroutí tím do smyčky a odtud steh

Obraz čís. 16 *c*.

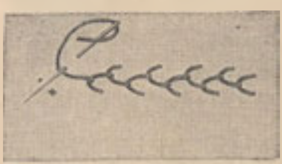
smyčkovací nazývá se. Název kroužený steh od toho odvozuje se, že jím kraje kroužíme. Steh jest pevný, pročež látka pod ním vždy vystřihá se. Čáry kreslíme nazvíce do zoubků špičatých i kulatých. Široké zoubky mají dvě čáry tažené, v jejichž mezerách nitě protahují se, aby zoubky vypouklé vystoupily.

65. Co víte o stehu kosticovém?

6. Steh kosticový jest přímý a kosý. Pracuje se od pravé ruky k levé a jehla musí ležeti vždy přes nić. Tím nić do smyčky zatáčí se. Vypíchneme vodorovně od pravice k levici, a nabeřeme 4 nitě látky na jehlu. Jehlu vytáhneme, koso ji vedeme nižeji, tak daleko, jak široce chceme steh položiti, a zase tam ušijeme steh přese 4 nitě. Nić vždy do smyčky točí a vpichuje se proti ní, by přišla spod jehly. Obraz čís. 17.

Obraz čís. 17.

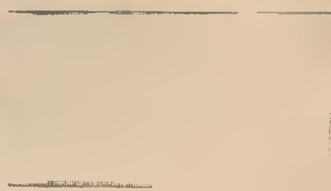

Obraz čís. 18.

Steh kosý šijeme jako vodorovný, jenže při něm vpichujeme jehlu střídavě jednou po jedné, a zase po druhé straně, ve směru kosém.

Šijeme-li více stehův kosých 2—3—4—5, nazývá se týž steh = steh koralový. Tento steh plným právem jest oblíben.

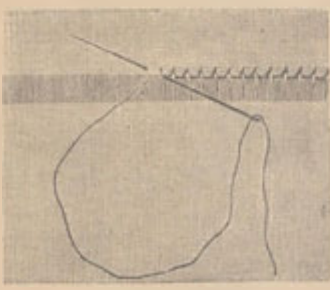
66. Jak šijeme ruský steh?

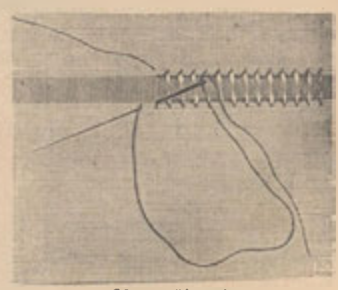
Steh ruský vyvodí se ze dlouhé smyčky, která ve své polovině perlovým stehem připevní se. Vypíchneme jehlu, položíme niť do smyčky, palcem ji přidržíme a opět vpíchneme, kde jsme byly vypíchly. Nyní vypíchneme tam, kde perlový steh položiti se má, a sice před niť; jehlu vytáhneme a přes niť u vypíchnutí posledního ušijeme jeden steh perlový. Z těchto stehů, delších i kratších, buď šev šije se, buď z nich na kresbě pošívá se vzor. Každý steh ze dvou nití sestává, a seřadují se z nich růžice, lístky a pod. (Obraz čís. 19.)

67. Jak mřížkovaný steh šije se? (Obraz čís. 20. a čís. 21.)

8. Steh mřížkový šije se takto: Podél založené obruby vytáhneme z látky několik nití; 5—6. Látku napneme přes ukazovák ruky levé, nabeřeme na jehlu 4 z nití volných pod obrubou,

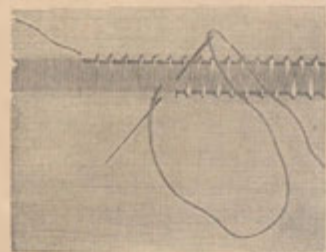
Obraz čís. 20.

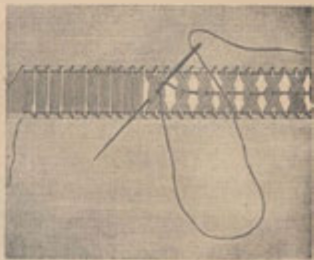
Obraz čís. 21.

jehlu vytáhneme, opět za ty 4 nitě ji vpíchneme, je nabeřeme a pak vpíchneme do založeného kraje nad jednu niť vysoko. Jehlu

vytáhneme, niť přitáhneme a steh jest ušit. Takto šijeme i na druhém kraji nití vytažených, nabírajíce vždy tytéž nitě na jehlu, chceme-li, by mřížka více vystoupila. Můžeme též na druhém kraji nitě střídavě nabírati. (Obraz čís. 22.)

Obraz čís. 22.

Obraz čís. 23.

Též širší mezery u prostřed svazujeme a nití proplétáme. (Obraz čís. 23.)

68. Co ze šití mřížky vyvodilo se?

Ze šití mřížkového stehu, vyvodila se ozdoba krajková zvaná šitá mřížka, nebo krajky vytahované. (Obraz čís. 24.)

69. Co seřaděním stehů vyvodí se?

Seřadíme-li steh ku stehu ušily jsme jednu řadu stehů.

70. Kterak nazýváme jednu řadu stehův?

Jedna řada stehův nazývá se šev.

71. Jaké druhy švů známe?

Známe tři druhy švů: spojovací, lemující, ozdobné.

72. Které švy jsou spojovací?

Švy spojovací jsou ony, kterými dvě částice spojíme v jednu; jinak dva kraje k sobě sešijeme. Toto sešití jest spojovací šev.

73. Jak jmenují se švy spojovací?

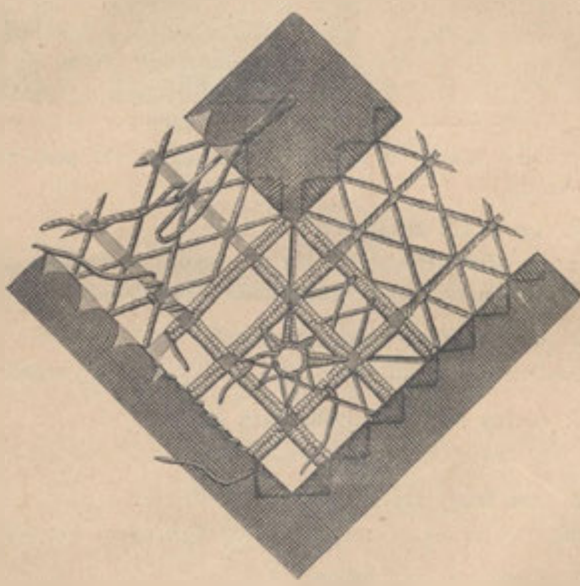
Švy spojovací jsou:

1. šev předním stehem;

2. šev stehovacím stehem;
3. šev zadním anebo perlovým stehem;
4. šev obrubový;
5. šev francouzský;
6. obnitka;
7. zápošev.

Kdy šijeme první tři švy?

Tyto tři švy šijeme, když chceme spojiti dva pevné kraje při látkách lehčích. Šev perlový i zadní jsou též předpravnými švy.

Obraz čís. 24.

74. Jak šije se šev obrubový?

Šev obrubový šije se při látkách starých a lehkých. Spojuje dva sestřižené kraje a šije se takto: oba dva kraje současně založíme jako ku obrubě, a skrze látku podvojnou vpíchajíce, šijeme obrubový steh šikmý.

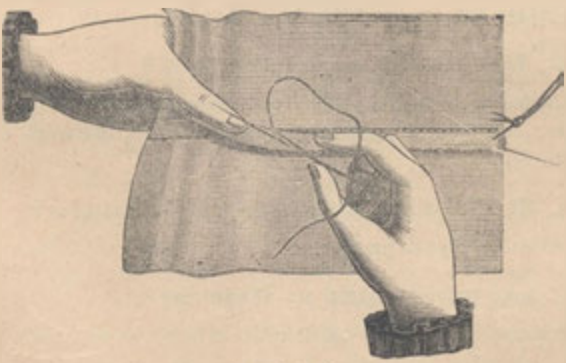
75. Co jest a jak šije se šev francouzský, nebo muselínový?

Tento šev spojuje dva kraje sestřižené při ozdobném prádle a jemných látkách. Sestává ze dvou švů. První šev, buď zadní, buď přední při starších látkách, ušije se po lícu práce, pak látka ve švu přeloží se na rub, a ušije se o něco hlouběji než jest šev první, šev stehem perlovým, nebo zadními, ale nikdy předním.

76. Co jest obnitka? Obraz čís. 2.

Obnitka spojuje dva kraje pevné osnovové nebo zaobroubené. Kraje položíme na sebe, přidržíme je palcem a ukazovákem ruky levé, a šijeme úhledný steh obnitkový. Pro tento šev látku vždy připínáme. Obnitka z pravidla při plátně a látkách silných šije se. Podobný obnitce jest šev stehem obšívacím ušitý.

77. Co jest zápošev? Obraz čís. 25.

Obraz čís. 25.

Zápošev spojuje dva kraje sestřižené a sestává ze dvou švů: předpravného a lemujícího. Jest to šev nejtěžší ze všech.

78. Jak šije se?

Dva kraje sešijeme stehem perlovým, aby přední kraj převyšoval spodní, anebo oba dva stejně vysoko položíme. To jest

šev předpravný. Pak látku rozložíme, a na lícu ji po švu prostředním prstem ruky levé vyškrtáme, i uhladíme. Kraje ode švu předpravného do vnitř založíme a urovnáme, načež po rubu v založení šijeme obrubovým stehem, skrze látku a kraj vpíchajíce.

79. Kolik druhů zápošvů známe?

Známe dva druhy, které zakládají se na založení. Založení jest buď kulaté, buď ploché; a dle toho jest i zápošev buď kulatý, buď plochý. Po lícu však vždy musí býti látka hladká. Založení kulaté podobati se má šňůrce polovypouklé. K tomu cíli založené kraje palcem zakulatíme, a jehlou zarovnáme. Též dbáme, bychom nešily hluboko ode krajův šev předpravný. Na lícu musí být kulatý zápošev vždy plochý, a široký nejvýše 3—4 nitě tkaniva.

Založení ploché jest libovolně široké a zakládá se jako při obrubě. Jak široký zápošev plochý chceme míti, tak hluboko ode krajův šijeme šev předpravný.

80. Kolik obratů práce jest při zápošvu?

K zápošvu nám třeba uměti: vyškrtání a hlatění švu předpravného, zarovnání a poopravení založeného švu, kulacení, nebo zakládání švů.

81. Se které strany urovnáváme nitky pod zápošev?

Od levé strany k pravé.

82. Jaké pravidlo máme pro škrtání švu?

Škrtáme vždy jenom od dolejška k hořejšku po straně lícu.

83. Řetízek jak šije se?

Dva kraje osnovové, nebo obroubené sešijeme řetízkem. (Obraz čís. 6.)

84. Rozmarie jak šije se?

Dva kraje jako výše sešijeme stehem rozmarinovým. (Obraz čís. 5.)

85. Kterak dva kusy v nestejné délky spojují se?

Je-li jeden kus delší druhého, zdrhneme prvější nití, aby zkrátil se.

86. Kterak takové zdrhnutí nazývá se?

Takové zdrhnutí nazývá se záhybky, anebo řasy.

87. Jaké druhy řas známe?

Známe dva druhy řas: nabírané a skládané.

88. Jak řasy nabíráme?

Šijeme přední stehy pod krajem, nabírajíce 2 nitě na jehlu a 4 pod jehlu. Pak za nit pracovní táhneme, a nabranou látku zdrhujeme, čímž řasy utvoří se.

89. Jak řasy skládáme?

Látka vezme se mezi ukazováček a palec pravé ruky, levou taktéž přidrží se, a skládáme pak záhybek jakékoliv velikosti od levice k pravici. Látka v záhybku trojnásobně leží na sobě. Tyto řasy si rozměříme i srovnáme a špendlíky připíchneme, než je sešijeme na 1 ‰ od kraje stehem předním, nebo jich nelze libovolně rozdrhnouti a zdrhnouti jako nabírané.

90. Kterak kraj řásný hladkým spojuje se?

Řasy zdrhneme, látku k podušce připneme, nit pracovní kolem ukazováčku levé ruky ovineme, a každou řasu jehlou opatrně vyškrtáme, čili urovnáme. Pak srovnáme kraj zdrhnutý, by měl tutouž délku jako kraj hladký, a jedna řasa ode druhé byla ve vzdálenosti přiměřené, načež nejprve stehovacím švem kraje spojíme, by neposunuly se, než je přišíváme stehem perlovým.

Taktéž při řasách skládaných vedeme si.

91. Zůstane-li šev po rubu roztřepený?

Šev po rubu nikdy nezůstane roztřepený. Nazvíce řasy do podvojně přeloženého kusu všívají se, a kde pouze k jednotnému se připojují, přešije se šev po rubu úzkým kalounkem, anebo při látkách lehčích obšijí se kraje stehem obšívacím.

92. Kterak vedeme si všívajice řásný kraj do podvojné látky?

Látka v šířce potřebné v obou krajích založí se, a po lícu jeden kraj připne, nebo přistehne se na kraj řásný. Niť od řas kolem špendlíku ovineme, by nerozdrhly se.

Řásný kraj všíváme buď švem perlovým, buď obrubovým.

a) švem obrubovým.

Nabíráme vždy jednu řasu na jehlu a dvě nitě založené látky, čímž šev obrubující vyvodí se. Po rubu též tak vedeme si, a dbáme, by tyto stehy na líc neprocházely. Takto pouze řasy nabírané ušíváme.

b) švem perlovým.

Šev perlový po rubu šije se. Položíme hladký kraj na zdrhnutý a přišijeme jej švem perlovým. Druhý kraj jako u předešlého způsobu všijeme.

Takto řasy nabírané i skládané všívají se.

Po lícu zdobí se švy tyto obojí stehem perlovým.

93. Jak takový kus přeložený jmenuje se?

Takový kus přeložený označuje se buď názvem pásek, buď límec.

94. Co jest spoutání?

Šev spojovací bývá zastoupen spoutáním dvou krajův, které vždy tam klade se, kde potřeba žádá, by kraje po libosti rozvolniti a opět spojiti mohly se, což při sešitých krajích nelze učiniti.

95. Jaké druhy spoutání známe?

Spoutání krajův jest buď:

1. šněrování;
2. zapínání na knoflíčky;
3. vázání kalounky.

96. Jaké kraje spoutají se?

Spoutají se vždy dva kraje zalemované.

97. Co jest šněrování?

Šněrujeme, když tkaničku, šněrovadlem zvanou, skrze dva kraje jehlou šněrovací proplítáme, napodobíce tak řídký šev obšívací. Abychom snaze skrze lem jehlu protáhly, ušijeme do obruby kulaté dírky.

98. Jak šijeme dírku kulatou? (Obraz čís. 26.)

Obraz čís. 26.

Nakreslíme si kroužek v objemu 1 %m, čáru protáhneme, kroužek uprostřed vystřihneme, bodcem zarovnáme a dírku obšijeme hustě stehem obšívacím, přes 3 nitě tkaniva. Dírku vždy ukulatíme.

99. Jak upravíme kraje pro zapínání?

Pro zapínání ušijeme v lemu dírky podlouhlé, zvané běžně dírky knoflíkové, jelikož se do nich knoflík zapíná. Proto ušijeme po jedné straně ve kraji lemovém dírky, po druhé, v rovné čáře s dírkami přišijeme knoflíky.

100. Kterak dírka knoflíková šije se? Obraz čís. 28.

Dírka knoflíková rozstřihne se rovně po niti do délky a řídí se velkostí knoflíku.

Obraz čís. 27.

Nejprvé se strany dírky, na 4 nitě od rozstřižení, prošijí stehy předními. Látku přes ukazováček položíme vodorovně, prostředním prstem ji přidržíme, a začneme v zástřihu šíti. Vpíchneme jehlu do polovice její kolmo k sobě za nit protaženou, pravou rukou uchopíme podvojnou nit od ucha, obtočíme ji od pravé strany k levé kolem špičky jehly, načež teprve jehlu celou vy-

táhneme, niť přitahujíce, by steh připevnil se. Jeden steh ke druhému těsně řadíme a stejně je klademe. Když jsme stranu jednu dlouhou ušily, ušijeme tři dlouhé stehy přes zástřih od jedné nitě protažené za druhou, čímž dírku přitáhneme, by nerozevírala se, a pak přes tyto 3 stehy ušijeme 8—9 stehů smyčkových. To „zámeček“ nazývá se. Po druhé straně šijeme jako po první, a ukončíme taktéž dírku zámečkem, jako na druhém konci.

101. Známe-li ještě jiná poutka šitá?

Známe pro zapínání knoflíků šitá poutka, která ku kraji šijí se. Jsou buď: *a)* točená, *b)* šitá.

Točená šijí se takto: vypíchneme jehlu a opět do téhož bodu ji vpíchneme, a uděláme smyčku tak dlouhou, jaké poutko má býti. Takových ušijeme tolik, kolik třeba, by bylo poutko dosti silné, pak vpíchneme špičku jehly do středu těch nití a zkroutíme je, načež tuto šňůrku přišijeme kousek od vypíchnutí jehly pro poutko.

Šité poutko vyvodíme, když volně několik nití ku lemu napneme a pak je stehem smyčkovacím obšijeme.

102. Jak přišívá se knoflík?

Nitěné a plátěné knoflíky vždy uprostřed přišíváme buď několika stehy křížkovými na sebe, buď do hvězdy je řadíce, anebo je přišijeme stehy perlovými do kruhu. Při zapošívání nitě vypíchneme jehlu od rubu k lícu pod knoflík, niť obtočíme kol knoflíku, a po rubu niť zapošijeme. Knoflíky s dírkami provrtanými přišíváme, když křížem píchajíce skrze dírky několik stehů ušijeme.

103. Jak přišívá se kalounek?

Přišijeme k oběma stranám lemu kalounky proti sobě. Kalounek vždy po rubu přišívá se. Založí se na 5 m/m, a položí založením na předmět, kde přišit býti má. Tři strany přišijí se stehem obrubovým a čtvrtá po lícu stehem perlovým. Na konci se kalounek úzce zaobroubí.

104. Co jsou švy lemující?

Lemujícími nazýváme švy, jimiž kraj sestřižený lemujeme, totiž jej upevníme, by netřepil se. Upevnění takové jmenuje se obruba nebo lem.

105. Co jest obruba?

Obruba jest založený kraj, a může býti úzká i široká; ale vždy jest plochá. Při stolních tažitých látkách zakládáme ji co nejúžeji. Zakládáme látku v kraji dvakráte. Při úzké obrubě jsou obě založení stejná; při široké jest založení první o polovinu menší druhého. Majíce obrubu založenou, šijeme šev u založení skrze látku a kraj přeložený.

106. Jaké švy lemující známe?

Známe švy lemující: předním stehem, obrubové, perlové, mřížkované. Jakým stehem šijeme, takový šev ušijeme.

107. Známe-li ještě jiné druhy lemování?

Známe ještě lemování: lemovkou, výpustkem, a zoubkovité.

108. Co jest lemovka?

Lemovka jest buď kaloun, buď pruh látky.

109. Kterak lemujeme lemovkou?

Lemovka ku kraji založenému přišije se buď obnitkou, buď perlovým švem v obou krajích svých. Pruh látky dříve po obou stranách založíme. Takto rovné, ale nazvíce šikmé kraje lemují se.

110. Co jest výpustek?

Výpustek jest bílá šňůrka.

111. Kterak jí lemujeme?

Ustřihneme šikmý pruh látky, na jednu stranu jeho položíme výpustek, aby $^1/_3$ pruhu přes něj přeložila se, a jak jej přiste-

hujeme. Tento pruh na líc kraje položíme, by přeložení přišlo ku látce, a těsně u výpustku šijeme perlový steh. Pak šití obrátíme, šev rozložíme, aby výpustek tvořil kraj, a druhou stranu pruhu k látce obrubovým stehem přišijeme.

112. Kterak zoubkovitě lemujeme?

Zoubkovitě lemujeme, když na kraji zoubky vystříháme. Aby netřepily se, obšíváme je stehem kroužkovým, než jich vystřihujeme (obraz č. 16 *a*, *b*, *c*) anebo je prošíváme. Prvý druh šije se i na jednotném kraji i v obrubě založené; druhý pouze v obrubě založené. Jak velké zoubky chceme míti, tak širokou obrubu zakládáme, ale založíme ji na líc a jen jednou. Založivše jednou, přistehujeme ji, zoubky nakreslíme, a v čárách šijeme steh přední. Pak na $^1/_2$ %m od stehův zoubky vystříháme, obrubu obrátíme na rub, při čemž zoubkům dáme tvar patřičný, a přišijeme kraj ku látce. Též můžeme zvláštní pruh ku kraji položiti, na němž zoubky máme nakresleny. Zoubky mohou býti špičaté, kulaté, velké i malé.

113. Které švy ozdobnými nazývají se?

Ozdobné švy ze stehův ozdobných sestavují se.

114. Kdy šijeme švy ozdobné?

Švy ozdobné šijí se pro ozdobu lemu a švů spojovacích.

115. Jak šev ozdobný nad lemem nazývá se?

Šev ozdobný nad lemem okolek nazývá se. Obraz čís. 28.

Obraz čís. 28.

Okolek sestává ze dvou i více švů, a bývá též vyšívaný.

116. Čím šev ozdobný napodobí se?

Šev ozdobný napodobí se lýčkami a šňůrkami přišitými na látku.

17. Jak tyto ozdoby přišíváme?

Tyto ozdoby přišíváme stehem předním, a při práci je napínáme, by nekrčily se. Přišívají se buď rovně nad obrubu jako

čáry přímé, anebo vzory čárkovité nakreslí se, v tomto případě načrtané čáry kresby šňůrkami pošíváme.

118. Co šijeme těmito druhy švů?

Veškeré druhy švů a stehů, s nimiž jsme seznámily se, upotřebíme při šití bílého prádla.

119. Co jest šiti bílého prádla?

Když šijeme bílé prádlo, spojujeme nastřihané částice v celek úhledný, potřebný, abychom v něj odívati se mohly. K tomu cíli si dříve látky přistřihneme.

120. Který druh jest nejjednodušší?

Při šití jest nejjednodušší obrubování prádla bílého.

121. Které prádlo obrubujeme?

Obrubujeme: šátky, šátečky, ubrousky, ubrusy, ručníky, utírky a prostěradla z jednoho kusu střižená.

Veškery tyto druhy prádla ve krajích střižených založíme a zaobroubíme.

122. Když je prostěradlo ze dvou půlí, co dříve učiníme?

Dříve obě půle k sobě sešijeme obnitkou, řetízkem nebo rozmarinovým švem.

123. Jak šijeme povlaky?

Povlaky velké, z jedné půle přeložené sestávající, sešijeme ve krajích osnovových od konců obou až do polovice k sobě po obou stranách. Sešíváme je obnitkou při plátně, a švem perlovým těsně u krajův při látkách jiných. Dolení kraje zaobroubíme na 1—1½ cm širokou obrubou nebo lemovačkou.

Aby povlak na straně otevřené mohl spoutati se, ušijeme v obou krajích lemu kulaté dírky pro šněrování na 3 cm od sebe. Dírky šijeme tak, aby po jedné straně lemu byly proti polovině mezery strany druhé.

Chceme-li cýchu zapínati na knoflíky, ušijeme po jedné polovině lemu dlouhé dírky, a po druhé knoflíky přišijeme.

Ustřihneme-li na velkou povlaku jednu půli podvojnou, a jednu v délce patřičné, přeložíme po délce půli jednotnou, a na jednom kraji ustřiženém sešijeme přeložené kraje k sobě zápošvem. Podvojnou půli po jedné straně sešijeme jako při prvější cýše, a po druhé straně ku krajům opět kraje osnovové ze třetí půle přišíváme. Dbáme však, by zápošev přesně zapadl do prostřed a sice na přeložení podvojné půle. Ostatní pracuje se jako při prvém spůsobu, který arci jest úhlednější, nebo povlaka nemá tolik švů.

124. Jak šijeme podušky?

Nastřihané kusy na podušky sešijeme k sobě ve krajích střižených. Po jedné straně kraje zalemujeme a ušijeme jakékoliv spoutání. Po druhé straně kraje vsazují se buď vložky, buď kraje sešijeme též k sobě, a pak teprvé po lícu různě zdobíme jich.

125. Kterak podušky zdobíme?

Podušky zdobíme:

vložkou, která obšívacím stehem přišívá se s obou stran kraje;

podlinkami, které přišijeme po straně kratší sešité anebo po třech i čtyř stranách;

zoubky šitými, které po kraji jednom do lemu ušijeme, aby vždy zoubek jedné polovice přesně proti druhému ležel. Zoubky pak ve špičkách k sobě sešijeme;

vyšíváním, které nad lemem vyšíváme;

mřížkou širokou u lemu.

126. Jak ženská košile šije se?

Při šití košile ženské vedeme si takto: sešijeme a upravíme si nejprvé podolek, pak výstřih u krku, který olemujeme i ozdobíme, načež ušijeme a vsadíme rukávy; ku konci pak vešijeme, nebo vyznamenáme na ni jméno.

127. Jak upravíme podolek?

Nastřiženou košili po délce sešijeme tak, že na konci dolením vsadíme do ní klínky. Tím jest úhlednější, ve kraji dolením

širší, a u krku lépe přiléhá. Podolek dvouklínový takto sešíváme: klínky dva a dva úzkými konci jejich položíme k sobě a po stranách šikmých kulatým zápošvem je sešijeme. Toto platí pro sešití klínků všech. Sešité klínky vsazujeme do podolku po obou stranách košile, a sice rovné kraje klínků ku rovným stranám délky košile. Jsou-li kraje osnovové obnitkou, střižené zápošvem kulatým.

Při košili jednoklínové vsazujeme pouze šešitý klínek jeden po straně rovné, a šikmě střiženou stranu délky košile sešijeme zápošvem.

Poloviční klíny přišijeme v rovných stranách ku rovným stranám košile, by širší kraj jejich ku kraji podolku zapadl.

Podolek při každém druhu košile jest vždy jeden a týž.

Sešitý a klínky opatřený podolek na dolením kraji na 1 %m plochou obrubou zalemujeme.

128. Jak lemujeme výstřih u krku?

Při lemování výstřihu u krku vedeme si dvojím způsobem: buď výstřihy pouze lemujeme obrubou, skrze niž tkaničku pro zdrhnutí provlékáme, nebo pruhem látky i kalounkem vyvozujeme si obrubu první. Při ozdobnějším způsobu zdrhujeme košili u výstřihu v řásničky a vsazujeme ji do pásku.

Košile takto upravené zdrhovanými nazýváme.

129. Jak nazýváme takové košile?

Takovéto košile jmenují se jednoduché.

130. Jaké košile známe ještě?

Zdobíme-li na košili i výstřih u krku i část její od krku dolů, která pak náprsenkou zove se, nazývá se tato košile ozdobná.

131. Čeho dbáme lemujíce výstřih u krku.

Při lemování výstřihu u krku dbáme především, by tvar jeho ať kulatý, ať rovný, neporušil se.

Při rovně zastřiženém výkroji u krku vsadí se do čtyř úhlů jeho malé trojúhelníky, střiháme dva z jednoho čtverce v rozměru

$3\frac{1}{2}$ c/m. Rozstřihneme ve 4 úhlech výstřih úhlopříčně na $2\frac{1}{2}$ c/m, kamž trojúhelníky všijeme.

Druhé pravidlo jest, bychom do rubní polovice lemu v předu ušily dvě kulaté dírky vedle sebe, skrze které pak tkanice provléká se. Při zdrhování řásničkami do pásku šijeme řásničky jen v rovných krajích výstřihu, a pásek si přesně odměříme, by košile nebyla úzká u krku. Z pravidla beře se pásek pro velkou košili 90 c/m dlouhý a 4 c/m šíře jednotné. Pásek jest tudíž pouze 2 c/m vysoký. Při košilích menších béřeme míru kolem ramenou. Řásničky všady stejně rozdělíme do pásku.

132. Jak jej lemujeme?

Výstřih lemujeme obrubou, lemovkou, kalounem. Ke kraji takto upravenému pro ozdobu přišíváme: kraječky, zoubečky tkané, vyšívané proužky i podlinky. Poslední dvě ozdoby všíváme mezi kraj košile a lemovku, prvnější k lemu přišíváme.

Lem nebo pásek zdobíme stehem perlovým, klikatým a jinými švy ozdobnými bílou nití.

133. Čím ještě zdobíme výstřih?

Výstřih zdobíme též vykroužkovanými do košile zoubky, a vyšíváním Při této ozdobě pod zoubky, nebo pod okolek vyšívaný, přišijeme kalounek, skrze který tkanice pro zdrhování provléká se.

134. Kterak košile ozdobná u krku upraví se?

Ozdobná košile může býti dvojí: *a*) s náprsenkou, tak zvaná švýcarská košile; *b*) se sedlem.

Při prvých zdobí se pouze přední strana košile; při druhých přišívá se ku košili zvláštní sedlo.

135. Kterak šijeme náprsenku?

Pro náprsenku rozstřihneme uprostřed přední půle košile od shora dolů $\frac{1}{5}$ celé délky. Na příč rozstřihneme po obou stranách do šíře kus, když jsme si byly rozpočetly, jak mnoho látky vezmeme pro náprsenku. Po obou stranách rozstřižených po délce

skládáme úzké záhybky, větší i menší, z nichž sestavují se též pěkná skupení. Na krajích složíme širší lemový záhyb, do nějž všijeme po jedné straně dírky, po druhé knoflíky pro zapínání.

136. Jak široká náprsenka musí býti?

Náprsenka pro velkou košili ženskou měří od předního záhybu lemu až do polou náramku 25 %.

137. Jak záhybky si upravíme a šijeme?

Pro záhybky čítáme nitě na plátně, a vždy na začátku a na konci každé niť z plátna vytáhneme. Ve vytažených nitích šije se pak drobný přední nebo perlový steh.

Mezery mezi záhybkami též odčítáme po nitích.

První záhybka lemová, kde dírky šijeme, zdobí se z pravidla dvěma řadami perlového švu, a šije se po pravé straně.

138. Kterak náprsenku ku podolku přišíváme?

Máme-li obě strany náprsenky ušity, položíme záhybku lemovou s pravé strany přes záhybku levé strany a obě dvě na sebe přistehujeme. Dole pak na 2 % vysoko přes příč je perlovým stehem prošijeme, vpíchajíce skrze obě dvě. Pod náprsenkou nabeřeme kraj sestřižený v řásničky, které rozdělíme stejně, a lehkým stehem obšívacím ku náprsence je přistehneme. Pak všijeme pásek přes toto spojení.

139. Jak tento pásek všijeme?

Ustřihneme proužek plátna 1 % široký, aby po založení všech stran jeho byl tak dlouhý, jak náprsenka jest široká. Založený pásek přistehujeme na košili, aby polovička šířky jeho byla náprsenka a druhá řásničky. Pásek přišijeme stehem perlovým ke košili a obrubovým k řásničkám. Spodem taktéž užší pásek přišije se stehem obrubovým.

140. Kterak výstřih u krku při náprsence upravíme?

Při náprsence upravíme výstřih u krku do pásku jako při košili do řásniček zdrhnuté, jenže zde pásek končí u krajův nápr-

senky, kdežto tamo do kola kolem běží. Pásek různě pak zdobí se jako při košili předešlé.

141. Jak zdobíme ještě náprsenku?

Náprsenku mezi záhybkami zdobíme švy ozdobnými, vyšíváním, mřížkou, zoubky i kraječky.

142. Kolik dírek knoflíkových šijeme?

Šijeme z pravidla tři dírky: jednu do pásku, střihajíce ji po šířce, dvě do záhybky krajní ve stejné vzdálenosti od sebe.

143. Jak vedeme si při šití košile se sedlem?

Sedlo zvoleného tvaru nazvíce bývá vyšité. Mnohá však sestavena jsou ze záhybek, krajek a vložek. Opět jiná jsou hladká a bývají vyzdobena pouze v pásku nebo hořením lemu. Pro prvý druh tvar sedla nakreslíme, a po vyšití vystřihneme. Pro druhý ustřihneme si sedlo z papíru a na střihu tom ze záhybek a jiných sloučenin sedlo sestavíme. Hladké sedlo podvojně ustřihneme, a pak je kol výstřihu u krku zdobíme kraječky a zoubky. Hlavní pravidlo pro druhy všechny však jest, bychom dříve než sedlo ku košili přišíváme, podolek si k tomu upravily.

144. Jak upravíme podolek pro sedlo?

Košili pro sedlo nahoře sestřihneme. Sestřihnutí toto tvarem sedla řídí se. Složíme si košili ve větší řasy, které třebas jen si našpendlíme, a to, by šířka košile šířce sedla rovnala se, načež sedlo dolejším krajem na pokraj košile položíme a obrys jeho na ni přeneseme. Přebývající části pak dle čáry naznačené odstřihneme. Pak nabeřeme při zaokrouhleném tvaru sedla košili v řásničky z předu i ze zadu jako při náprsence.

Při srdcovitém a jiného druhu tvaru necháme na přední straně 5—6 %m hladký kus bez řásniček, odkudž je nabíráme až na 10 %m, od paží vzdáleně.

145. Kterak sedlo přišívá se?

Přišíváme sedlo buď hned ku košili, a spodem šev zakrýváme páskem, buď přišijeme pásek v šířce 1 %m stehem perlovým

kolkolem za sedlo, tak daleko od kraje, by kraj pásku dolení kraj sedla nepřesahoval. Pak přišíváme k pásku košili stehem perlovým, a na rubu šev sedlem zapošíváme.

Řásničky arci dříve přišijeme stehem obrubovým k pásku, než šijeme steh perlový. Jest to tatáž práce jako všíváme-li košili do pásku.

146. Jak šijou se rukávy?

Rukávy šijeme takto: při obyčejných rukávech s klínky přišijeme k délce rukávu klínek, se dvou rovných stran, by růžek jeden zapadl dolů, a druhé dvě rovné strany byly nahoře. Při zápošvu zapošíváme klínkem a rukáv sešíváme od obruby nahoru. Nyní zapošívá se rukávem. Zápošev budiš širší.

147. Co učiníme, majíce rukáv sešitý?

Majíce rukáv sešitý, obroubíme jej v dolením kraji na 1 ½ cm širokou obrubou stehem perlovým, nebo mřížkou.

148. Zdobíme-li rukávy?

My zdobíme rukávy v doleních krajích a to tak, jak jsme zdobily výstřih u krku. I můžeme lem jejich: vyšívati, zoubkovati, kraječkami ozdobiti i podlinkou k obrubě přišitou, můžeme na obrubu šíti ozdobné švy a p.

149. Jak šijou se rukávy celistvé?

Tyto rukávy mají pouze jeden šev. I sešijeme sestřižené délky jejich k sobě. Než jich sešíváme však, olemujeme dolení kraj.

150. Kterak rukávy všíváme?

Známe dva způsoby všívání rukávů: po rubu a po lícu. Než všíváme rukávy, upravíme si otvor rukávový.

151. Který způsob je vhodnější?

První způsob je vhodnější pro rukávy klínkové, druhý pro celistvé.

152. Jak upravíme si otvor rukávový?

Pro rukávy s klínky zůstane rovný jak je. Pro celistvé otvor dříve prohloubíme, a přizpůsobíme tvaru rukávu. Položíme rukáv na otvor k průramku a přišpendlíme polovici jeho přesně na polovici náramku. Pak tužkou nakreslíme si otvor dle tvaru rukávu na košili, nebo jaký tvar má rukáv, takové prohloubení musí mít otvor, by do něho slušně zapadl.

153. Jak všíváme rukáv po rubu?

Rukáv obrátí se na líc, košile na rub, rozdělíme polovičku na rukávu i na průramku, rukáv do otvoru vstrčíme, naznačené polovice k sobě přišpendlíme, by rukáv o 8 ‰ převyšoval. Roh klínku připne se na prostřední šev klínu u podolku. Pak se rukáv všije plochým zápošvem. Před druhým švem budiž zápošev dobře vyškrtán!

154. Jak všívají se rukávy po lícu?

Košile založí se do rubu kolem průramku. Rukáv v polovici jeho na polovinu průramku přišpendlíme, totiž rukáv na líc do košile vstrčíme. Pak jej na 1 ‰ hluboko ke průramku přistehujeme. Průramek po lícu stehem perlovým přišívá se k rukávu na 4 nitě od kraje založeného. Po rubu se rukávem (1 ‰) zapošívá.

155. K čemu máme zření?

Máme vždy k tomu zření, by průramek byl o něco menší rukávu, a pak rukáv dole pod paždí trochu nadržujeme.

156. Kterak jméno znamenáme?

Jméno znamená se začátečními písmeny jména křestního a příjmení červenou bavlnkou stehem křížkovým. To jest nejjednodušší způsob. Jinak se jména vyšívají buď čárkovitě, buď vypoukle. Písmena kladou se na přední výstřih košile uprostřed pod lem.

157. Jakými pravidly při šití košile mužské vedeme si?

Při šití košile mužské upravíme též nejdříve podolek. Látku rozdělíme si v délce na 6 dílů; $1/_6$ délky — 15 ‰ — necháme na rozparečky. To jest pak dolení kraj.

Od konce druhého necháme $1\,{}^1/_2$ šestiny čili ${}^1/_4$ délky pro průramek. Nyní dva kusy podolku ve krajích délky obnitkou od naznačených bodů sešijeme.

Podolek úzce na ${}^1/_2\ {}^c/_m$ dole obroubí se.

Do rozparečku vsadíme motýlky, které založíme, a na příčné straně jejich polovičku si označíme. Vrchol trojúhelníku přehneme ku založení a přehnutí si též označíme. Nyní šijeme po lícní straně vrchol trojúhelníčku do úhlu rozparečku a po obou stranách obšívacím stehem jej až k přehnutí přišijeme ku kraji košile, načež obrátíme košili na rub, trojúhelníček přehneme, a po rubu stehem obrubovým přišijeme.

Majíce takto podolek upravený, šijeme náprsenku.

158. Kterak náprsenka šije se?

Náprsenka na košili mužské šije se jako při ženské; ale tu jen záhybky zdobí se, a to pouze někdy úzkým vyšíváním, když toho žádá vkus obecný.

Mimo náprsenku zdobenou záhybkami jest v oblibě nazvíce nyní náprsenka hladká. Rozdíl jest však v zapínání. Na košili mužské šije se záhyb pro dírky po straně levé.

Hladká náprsenka do košile vsazuje se.

K tomu cíli vystřihneme z podolku u rozstřihu náprsenky ze [illegible] ${}^1/_3$.

Náprsenku takto si upravíme: ustřihneme 2 kusy látky, každý tak dlouhý, jak dlouhý jest rozstřih na košili, a široký $14\ {}^c/_m$.

Oba kusy položíme na sebe a sestřihneme je zaokrouhleně po jedné straně dlouhé, aby dole byla šířka o $1\ {}^c/_m$ větší, než čítá polovice šírky náprsenky: zde $= 8\ {}^c/_m$. Užší strana patří dolů, širší ke krku.

Nyní rovnou stranu náprsenky položíme ku rozstřihu, aby líc její ležel na rubu košile, a oba kraje sešijeme zadním švem. Pak náprsenku obrátíme na líc, ve švu ji hladce vyškrtáme, přistehujeme ji rovně na košili, aby pěkně napnula se, a přišijeme ji po krajích zaokrouhlených a na $1\ {}^c/_m$ založených, stehem perlovým na ${}^1/_2\ {}^c/_m$ od kraje ku košili. Šev krajní u rozstřihu též stehem perlovým na ${}^1/_2\ {}^c/_m$ od kraje ozdobíme. Též můžeme šíti

dva švy perlové. Aby náprsenka hladká byla tuhá, vkládají se 2 kusy látky, zvané Floridas nebo Domestic mezi košili a střiženou náprsenku. Tyto kusy musí býti užší o 2 %m a přiberou se ku hladkému kusu, by kus náprsenky ležel na vrchu. Ostatně práce nemění se.

159. Kterak náprsenka do pásku vsazuje se?

Náprsenka do pásku vsazuje se jako při košili ženské. Někdy, nejvíce při hladké náprsence, složíme na místě řásniček dvě skládané řasy od pravé ruky k levé a dvě opáčné, aby po rubu založení jejich u prostřed setkávala se.

160. Jak sedlo ku košili přišívá se?

Dvojnásobné sedlo na 2 %m od kraje kolkolem prostehujeme, a na ½ %m kraje na rub založíme. Pak si připravíme košili.

Přistehneme vrchní záhyb lemovaný nebo levý kraj náprsenky hladké přes druhý, tak, jak později zapínati se bude, a sice tak, by polovinu záhybu, nebo dírky náprsenky kolmo proti švu sedla ležely. Pak sedlo položíme na náprsenku výkrojem jeho ku krku, aby střed do středu zapadl, a připneme je. Výkroj sedla určí nám již výkroj náprsenky ku předu, který si naznačíme. Bývá 8½ %m hluboký. Po obou stranách výkroje, kde začíná náramek sedla, označíme si body na košili. Nyní sedlo sejmeme, a po obou stranách košile na průramku s hora, 3—3½ %m si odměříme, a odtud pak znenáhla ku bodům naznačeným košili po obou stranách náprsenky sestřihujeme.

Pak sedlo ku košili nastehujeme takto:

Košili položíme si náprsenkou k sobě a od bodů naznačených nejprvé náramky sedla začínajíce po obou stranách náprsenky nastehujeme. Po každé straně k rukávům vybyde nám 2—3 %m. Rovnou stranu sedla na 3 díly rozdělíme, od 2 krajních však po 1 %m ku prostřednímu přidáme. Pokrajní třetiny od průramku zadní půle košile přišijeme stehem perlovým tak daleko od kraje, jak daleko náramek od předu dosahoval. Prostřední část košile nabeřeme v řásničky, do třetiny střední ji všijeme a perlovým stehem od kraje na 2 m/m přišijeme. Po rubu druhou polovinu sedla obrubovým stehem přišijeme.

161. Jak výkroj u krku uspořádáme?

Naměříme a označíme si hloubku výkroje 7—8 ㎝ a odtamtud nakreslíme si k náramkům úplnou výseč kruhovou, kterou pak vystřihneme. Na tomto výstřihu mnoho záleží. Výkroj kolem krku vsazuje se pak do pásku s límcem, i bez límce, obvyklým způsobem.

162. Kterak rukávy šijeme?

Rozstřižené rukávy sešijeme až na pátý díl délky, který po obou krajích zaobroubíme. I do těchto rozparečků všíváme klínky, by netrhaly se. Při rukávech se klínky zvláštními, přišijeme nejdříve klínek jednou stranou rovnou k rovné straně rukávu, a ostatní jako při prvém způsobu pracuje se.

163. Kterak rukávy v doleních krajích ukončují se?

Rukávy buď vsadíme v manšetu, buď pouze v pásek. Manšetu nebo pásek rozdělíme si na 3 díly. Krajní dva díly ku hladkému rukávu přišijí se, do třetího nabeřeme košili v řásničky.

164. Jak rukávy všívají se?

Rukáv v podpaždí při švu zaokrouhlíme. Položíme oba rukávy na sebe a něco málo je okrouhle sestřihneme ode švu nahoru. Rukáv položíme na průramek košile, aby o 2 ㎝ jej převyšoval, a tak dle výstřihu rukávu vystřihneme výstřih průramku.

Košili obrátíme na rub, rukávy na líc, rozdělíme i rukáv i průramek na polovici a označíme je. Rukáv dáme do vnitř průramku, polovice naznačené připneme na sebe, pod paždí šev na šev. Nyní rukáv plochým, na 1 ㎝ širokým zápošvem, všijeme do průramku.

165. Kolik dírek knoflíkových šije se?

Na košili mužské šijí se dírky knoflíkové na rukávech, buď v manšetě, buď v pásku, na náprsence a u krku.

U rukávu rozstřihneme dírku na 7 ㎜ od kraje nad stehem perlovým, a sice na kraji, od zadní části košile. Mimo tuto dírku všijí se v manšetě dvě dírky v obou krajích proti sobě pro

knoflík ozdobný. U krku v pásku jedna dírka šije se, u druhé knoflík přišijeme. Na náprsence tři dírky ve stejné vzdálenosti asi 6 $^1/_2$ $^c/_m$ rozstřihují se a sice podél kraje buď v polovině záhybu, buď v náprsence od kraje, na druhém, spodním kraji buď přišijeme knoflíky, buď ušijeme též dírky proti prvním, pro knoflíky ozdobné.

166. Kde znamená se jméno?

Poslední práce na košili mužské jest znamenání jména. Vyšívá se buď stehem křížkovým, buď vyšívá se vypoukle. Obyčejem jest znamenati jméno po pravé straně košile u „motýlku“; šije-li se v pásek, pod náprsenku zvláštní poutko, na tomto poutku znamená se.

167. Co pozorujeme při šití košil mužských?

Při šití mužských košil dbáme, by s největší pílí a pozorností byly jak střiženy, tak i ušity, poněvadž vyčnívají přes oděv.

168. Jaké prádlo ještě šijeme?

Šijeme ještě: kabátky noční, zástěrky, spodničky, kalhoty ženské, podvlékačky, noční čepce, k tomu však zvolíme dobrý střih a dle toho částice k sobě sešíváme, vsazujeme do límců, kde třeba, lemujeme a zdobíme kraje.

169. Jak vedeme si při šití prádla dětského?

Šijíce dětské prádlo vedeme si pravidly veškerými, danými pro šití vůbec: Pleny, zavináče obrubujeme, povlaky šijeme jako na velké postele; při košilkách jsou též platna pravidla, daná pro šití košil vůbec.

170. Jak šijeme prádlo ozdobné?

Šijeme je dle střihů a předloh vzorových, a též tak vedeme si ozdobujíce jich. Hlavně šije se tu šev muselínový při tenkých látkách.

171. Čím ozdobuje se bílé prádlo?

Bílé prádlo zdobí se: vyšíváním, zoubky, kraječkou, podlinkou, vložkou, okolkem, třepením, vázankami.

172. Jaké druhy krajek a vložek hodí se pro bílé prádlo?

Nejvhodnější jsou krajky paličkované, kterých zastoupí dobře krajky pletené a háčkované. Tylových krajek nikdy nedáváme k prádlu. Totéž platí i o vložkách, které bývají vyšívané a síťované také.

173. Co jest podlinka?

Podlinka jest uzší neb širší pruh látky, který v jedné straně lemujeme i hlavně ozdobujeme, a ve druhé straně jej zdrhneme v řásničky, kde se přišívá k lemu.

174. Kolik druhů zdrhování podlinek známe?

Známe: zdrhování s výpustkem, zdrhování obrubové, zdrhování do zoubků.

175. Jak tyto druhy šijou se?

1. Šije se takto: založíme kraj na 1 c/m na rub a do této rýhy vložíme výpustek, pod kterým těsně šijeme přední steh. Pak výpustkem podlinka zdrhne se.

2. Zavalíme kraj, by podobal se výpustku, načež šijeme steh obnitkový přes obrubu zavalenou, která po několika stezích vždy zdrhne se.

3. Založíme kraj na rub na 1 c/m a ušijeme před ním steh na 3 m/m hluboko od kraje, pak 1 obšívací steh a tak střídavě do zoubků. Vždy 3—4 c/m ušité zdrhujeme.

176. Co učiníme, když jest prádlo vetché?

Prádlo vetché vyspravujeme. Kde se spravuje staré, ušetří se nové.

177. Jakým způsobem prádlo spravujeme?

Prádlo spravujeme buď *vysazováním*, buď *látáním*. Při vysazování nahražujeme *vetché části* a kusy novými. Tyto nové kusy záplatami nazývají se.

Při látání nahražujeme *vetché nitě* částic novými nitěmi.

178. Kdy spravujeme vysazováním?

Vysazováním čili záplatováním spravujeme velké roztržky a vetché kusy, které dobře nahraditi se dají kusy novými.

179. Jak při tom vedeme si?

Vystřihneme vetchou část prádla a kousek za ní, rovně po osnově i po útku látky do čtverce zarovnáme. Ve všech 4 úhlech otvoru zastřihneme za 4 nitě.

Záplata střihne se též po útku a osnově rovně, aby čtverec její ve všech čtyř stranách o 1 ½ cm větší byl vystřiženého otvoru. Tuto záplatu pak po rubu v úhlech do otvoru přišpendlíme a vstehujeme ji tak hluboko, jak jsme zastřihly, načež plochým zápošvem ji všijeme. Též kraje záplaty i čtverce vystřiženého založí se a obnitkou sešijí.

Úhly nesmí býti zakulacené, ale špičaté.

Když celá část prádla jest roztrhaná, ušijeme novou, a vsadíme ji, kam patří.

Při látkách flanelových položí se záplata nezaložená na vystřižený otvor, přistehne velkými stehy a potom kraje po rubu i po líci přišijí se k látce řetízkovým stehem.

Spravujeme-li látky pruhované, květované a jinak vzorované, dbáme, by záplata i ve vzoru k celku hodila se, a proužek k proužku, kvítek ke kvítku dopadl.

180. Kdy prádlo látáme?

Některé prádlo, jako: šátky kapesní, ubrousky, ubrusy, ručníky, i prádlo ozdobné **nikdy** nezáplatují se, ale vždy látají. Mimo to látáme punčochy a menší roztržené části prádla.

181. Co jest látání?

Látání jest nitěná pletanina, kterou napodobujeme tkanivo látky.

182. Kterak látání vyvozuje se?

Látání proplétáním útku skrze osnovu napjatou vyvozuje se. Rozeznáváme tudíž při látání osnovu a útek.

183. Kolik druhů látání známe?

Známe 2 druhy látání: 1. když nitě přetržené spojujeme, 2. když nitě přetrhané nahražujeme. Prvním látáme, když prádlo nepravidelně natrhne se, druhým, když nitě z kusu velikého vytrhají se. To nazýva se: látání trženiny?

184. Kterak ještě dělíme látání?

Mimo to roztřiďuje se látání druhem tkaniva nebo pletiva; tak známe:

1. látání punčoch;
2. „ pláten a tkanin;
3. „ barchentu a kepru;
4. „ damašku a činovatiny.

185. Jak látáme trženiny?

Nitě přetržené v rovném i šikmém trhnutí stehem plátěným látáme. Položíme těsně oba kraje přetržené k sobě, nitě otřepené urovnáme, práci po délce její rovně přes ukazovák levé ruky položíme, a od pravé strany k levé šijeme drobné stehy semo tamo aspoň na půl prstu široce do látky nenatržené zabírajíce. Když celou řadu stehův nabeřeme, teprve jehlu vytahujeme.

186. Jak punčochy látáme?

Vypářeme na punčoše roztrhaný kus nahoře a dole, načež napínáme kolmo nitě od jednoho oka k druhému. Na tomto napnutí látáme, totiž proplétáme nitě vodorovně neb opáčně.

187. Jaké stehy známe pro látání punčoch?

Známé stehy látací pro punčochy jsou: plátěný a pletený.

188. Jak látáme punčochu stehem plátěným?

Napneme nitě, při čemž zabíráme několik ok hlouběji. Pak nitě proplétáme: jednu niť na jehlu, druhou pod jehlu nabíráme, a v řadě následní opět tu, jež byla na jehle, pod jehlu nabeřeme, i opačně. Po stranách též zabeřeme více ok z punčochy. Obr. čís. 29.

Obraz čís. 29.

Obraz čís. 30.

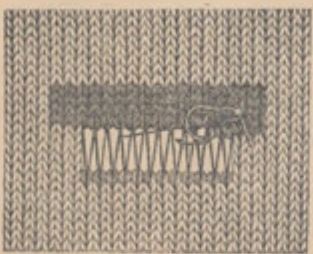
189. Jak látáme punčochy stehem pleteným?

Stehem pleteným trojím způsobem látá se:

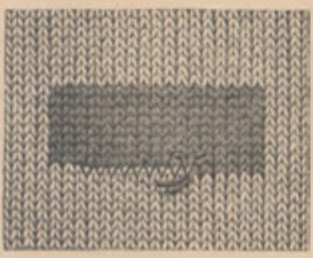
a) Stehem obvinovacím. Osnova vodorovně napne se, položíme punčochu proti sobě jako při pletení a začneme v levo od dola nahoru. Každou nit od pravice k levici obvineme až ku konci, a pak zpětvratně dolů jdouce obvineme nitě v opáčném směru i od levice k pravici. Obraz čís. 30.

b) Stehem tamburovým. Tatáž osnova i práce držení, ale pracuje se od shora dolů. Vypíchneme v 1. oku nahoru, nit palcem přidržíme, a do téhož místa, kde jsme vypíchly, vpichnuvše opět, vypíchneme pod první nit osnovy a před nit pracovní ven, jako bychom šily steh smyčkovací volný.

Pro 2. steh vpichneme do smyčky předešlého. Po ukončení řady, zapošijeme, a začneme opět shora dolů na niti vedlejší.

Obraz čís. 31.

Obraz čís. 32.

c) Stehem zpátečním. Osnova napne se semo tamo po délce vypárané části, a pak ve 2 řadách šije se takto: na-

beřeme dvě polovice dvou ok na jehlu, vytáhneme, zachytíme nit napnutou, a opět vpíchneme, kde jsme byly vypíchly do půl oka, odkud další 2 polovice nabíráme.

Do každého oka tudíž dvakráte vpícháme. Při krajích dbáme, bychom 2½ oka z punčochy přibraly a přešily. — Obraz čís. 32. a 33.

190. Jakou jehlou látáme?

Látáme jehlou látací, dlouhou, s uchem podlouhlým.

191. Jakou nití látáme punčochy?

Punčochy látáme takovou nití, z jaké jsou pleteny, i v téže síle.

192. Co učiníme, než začneme látati tkaniny?

Než začneme látati tkaniny, upravíme si roztržené části. Nejen vytrhnutá, ale i chatrná část kolem krku vystřihne se do čtyř hran, ať do čtverce, ať do obdélníku. Pak látku vypneme na podušku, by tvar vystřižený nepotahal se, a připevníme ji k ní na 2 ℅ od výstřihu. Pak navlékneme nit do jehly, co možná dlouhou, a napínáme osnovu.

193. Kterak osnova napíná se?

Zapošijeme nit nahoře v pravém úhlu a vypíchneme na 10 nití od kraje v látce, při čemž 1 nit nabéřeme na jehlu, 1 pod jehlu až k díře, odkudž vedeme nit ku kraji protějšímu, kde učiníme jako nahoře. To jest napnutí první nitě, a tím i při ostatních řídíme se.

194. Kolik nití napínáme na osnovu?

Na osnovu tolik nití napínáme, kolik jich vykazuje osnova látky.

195. Co jest útek?

Útek jsou stehy příčné a způsob práce určuje druh tkaniva.

196. Jak látáme plátno a jiné tkaniny hladké?

Plátno a jiné tkaniny látáme stehem plátěným, při čemž vedeme si jako při stehu v látání punčoch.

197. Kterak látáme barchent a kepr?

Napneme osnovu, a proplétajíce útek pokrýváme 2 nitě a 1 na jehlu nabíráme. Při řadách dalších o jednu niť buď v pravo, buď v levo posouváme ony 2 nitě, jež pokrýváme.

To jest steh barchentový.

Při keprovém stehu 2 nitě pokrýváme, 2 nitě nabíráme, ale opět o 1 niť v řadách posouváme vzor buď v pravo, buď v levo.

198. Jak látáme činovatinu?

Při činovatině a damašku pozorujeme lesklý a mdlý povrch, který i v látání napodobiti sluší. Pročež ať pruhový ať kostkový vzor grádlu, vždy látáme takto:

a) Lesklý pruh: 1 niť nabeře se na jehlu, 3 nitě pokryjeme v řadě prvé, a ve druhé opět posouváme tak, abychom vyzvedly vždy první niť ze tří pokrytých.

b) Mdlý pruh: Zde nitě opáčně nabírají a pokrývají se. 3 nitě nabíráme, 1 niť pokrýváme. Posouvání v tomtéž pořádku koná se jako výše.

Při vzoru poznamenáme si čtverce nití červenou, bychom věděly, kde mdle a kde leskle látati máme.

To jest steh činovatý.

199. Jak látáme damašek?

Steh damaškový předešlému podobá se, ale jest obtížnější, any vzory složitější jsou. Třeba zde vypočítávati dobře, kde je půda, která látá se leskle, a kde vzor, který látá se mdle.

Při stehu damaškovém pokrýváme 4 nitě a jednu vyzvedáme. V řadě následní, druhou ze čtyř nití pokrytých vyzvedáme a opět 4 pokrýváme. Tudíž opět řady posouváme, ale nyní 1. niť přeskočíme. To jest steh lesklý.

Steh mdlý takto pracujeme: 4 nitě nabíráme, 1 niť pokrýváme a v posouvání opět druhou ze 4 nití nabraných pokrýváme. Látání tato jest umělé, a třeba nám jako při vzorech pletených a jiných nitě vzoru odpočítávati a na kraje dbáti. Pracuje se nejlíp v řadách běžných. Při činovatém 4. niť nabírá se, zde 5. Toto látání pracuje se lépe po lícu.

200. Jakou nití látáme tkanivo?

Nit jest vždy téže jakosti, z jakéž jest tkanivo. Při hedbáví a vlně nit raději z látky vytáhneme; totéž platí i o tenkých batistech. Síla nitě tkanivu rovná se, a má býti hebká, ne příliš kroucená.

201. Jakou jehlou látáme?

Látáme též jehlou látací, se zvláště jemnou špičkou, aby látkou procházela bez obtíží.

O b s a h.

	Strana
1. Co jest šití	3
2. Čím spojujeme	3
3. Co jest nit	3
4. Co jest jehla	3
5. Jaká má být jehla	3
6. Jaké jehly si zvolíme	3
7. Jakou jehlu nesmíme zvoliti	3
8. Jaké nástroje k šití ještě známe	4
9. Co víte o nich	4
10. Jaká má býti nit	4
11. Jaká nit látce jest přiměřena	4
12. Jak dlouhou nit do jehly navlékáme	4
13. Jak navlékáme	4
14. Kterak jehlu v ruce držíme	4
15. Při začínání jak vedeme si	5
16. Kdy musí se dělati na niti uzlíček	5
17. Proč nedělá se vždy uzlíček na niti	5
18. Jak děláme uzlíček	5
19. Co učiníme s nití došitou	5
20. Jak zapošívá se nit	5
21. Kdy beřeme podušku k šití	6
22. Kterak šití v ruce držíme	6
23. Co vpícháním jehlou navlečenou v látce vyvozujeme	6
24. Co jest steh	6
25. Jaký má být steh	6
26. Kterak stehy roztřiďujeme	6
27. Které stehy čítáme k vodorovným	6
28. Které stehy čítáme ke kolmým	6
29. Které jsou kosé stehy	7
30. Jak stehy dělíme po účelu	7
31. Které stehy nazýváme spojovacími	7
32. Kterak při tom vedeme si	7
33. Které jsou stehy spojovací	7
34. Jak se šije přední steh	7
35. Co jest stehovací steh	7
36. Jak šije se zadní steh	8
37. Co jest obnitkový steh	8
38. Co jest pevný kraj	8
39. Jaký má být kraj osnovový	8
40. Jaký ještě je kraj	8
41. Co na něm vidíme	8
42. Jak šije se steh obšívací	9
43. Jak šije se steh perlový	9
44. Jak šije se steh rozmarinový	9
45. Jak šije se steh řetízkový	10
46. Které stehy jsou lemující	10
47. Co učiníme, než je šijeme	10
48. Jaké stehy lemující známe	10
49. Co víte o stehu 1.	10
50. Jak šijí se oba dva stehy	11
51. Co víte o stehu 2.	11
52. Co víte o stehu 3.	11
53. Které stehy čítáme k ozdobnějším	12
54. Jakými stehy zdobíme bílé prádlo	12
55. Jak šije se steh křížkový	12
56. Jaké druhy křížkových stehů známe	12
57. Jak pracuje se křížek oboustranný	12
58. Jak šije se křížek čtverečkový	12
59. Z čeho sestává křížek	13
60. Ve kterém směru šijeme první steh	13
61. V jaké mezeře šijeme tyto dva kosé	13
62. Jak šijeme steh řetízkový	13
63. Jak šijeme steh tamburový	13
64. Jak šijeme steh smyčkovací	14
65. Co víte o stehu kosticovém	15
66. Jak šijeme ruský steh	16

Strana
67. Jak mřížkovaný steh šije se . 16
68. Co ze šití mřížky vyvodilo se 17
69. Co seřaděním stehů vyvodí se 17
70. Kterak nazýváme jednu řadu stehů 17
71. Jaké druhy švů známe . . . 17
72. Které švy jsou spojovací . . . 17
73. Jak jmenují se švy spojovací 17
74. Jak šije se šev obrubový . . 18
75. Co jest a jak se šije šev francouzský 19
76. Co jest obnitka 19
77. Co jest zápošev 19
78. Jak šije se 19
79. Kolik druhů zápošvů známe . 20
80. Kolik obratů práce jest při zápošvu 20
81. Se které strany nitky rozeznáváme 20
82. Jaké pravidlo máme pro škrtání 20
83. Řetízek jak šije se 20
84. Rozmarie jak šije se 20
85. Kterak nestejné délky spojují se 21
86. Kterak takové zdrhnutí nazývá se 21
87. Jaké druhy řas známe . . . 21
88. Jak řasy nabíráme 21
89. Jak řasy skládáme 21
90. Kterak kraj řásný s hladkým spojuje se 21
91. Zůstane-li šev po rubu roztřepený 21
92. Jak vedeme si všívajíce řásný kraj k látce podvojné 22
93. Jak takový kus přeložený jmenuje se 22
94. Co jest spoutaní 22
95. Jaké druhy spoutání známe . 22
96. Jaké kraje spoutají se . . . 22
97. Co jest šněrování 23
98. Jak šijeme dírku kulatou . . 23
99. Jak upravíme kraje pro zapínání 23
100. Jak dírka knoflíková šije se 23
101. Známe-li ještě jiná poutka šitá 24
102. Jak přišívá se knoflík . . . 24
103. Jak přišívá se kalounek . . 24
104. Co jsou švy lemující 25
105. Co jest obruba 25
106. Jaké švy lemující známe . . 25
107. Známe-li ještě jiné druhy lemování 25
108. Co jest lemovka 25
109. Kterak lemujeme lemovkou . 25

Strana
110. Co jest výpustek 25
111. Kterak jím lemujeme . . . 25
112. Kterak zoubkovitě lemujeme 26
113. Které švy ozdobnými nazývají se 26
114. Kdy šijeme švy ozdobné . . 26
115. Jak šev ozdobný nad lemem nazývá se 26
116. Čím nápodobí se 26
117. Jak tyto ozdoby přišíváme . 26
118. Co šijeme těmito druhy švu 27
119. Co jest šití bílého prádla . . 27
120. Který druh jest nejjednodušší 27
121. Které prádlo obrubujeme . . 27
122. Když je prostěradlo ze zdvou půlí, co dříve učiníme . . . 27
123. Jak šijeme povlaky 27
124. Jak šijeme podušky 28
125. Kterak zdobíme podušky . . 28
126. Jak ženská košile šije se . . 28
127. Jak upravíme podolek . . . 28
128. Jak lemujeme výstřih u krku 29
129. Jak nazýváme takové košile 29
130. Jaké košile ještě známe . . 29
131. Čehož dbáme, lemujíce výstřih u krku 29
132. Jak jej lemujeme 30
133. Čím ještě zdobíváme výstřih 30
134. Kterak košile ozdobná u krku upraví se 30
135. Jak šijeme náprsenku . . . 30
136. Jak široká náprsenka má býti 31
137. Jak záhybky si upravíme a šijeme 31
138. Jak náprsenku k podolku přišíváme 31
139. Jak tento pásek všijeme . . 31
140. Jak výstřih u krku při náprsence upravíme 31
141. Jak zdobíme jestě náprsenku 32
142. Kolik dírek knoflíkových šijeme 32
143. Jak vedeme si při šití košile se sedlem 32
144. Jak upravíme podolek pro sedlo 32
145. Kterak sedlo přišívá se . . 32
146. Jak šijou se rukávy 33
147. Co učiníme majíce rukáv sešitý 33
148. Zdobíme-li rukávy 33
149. Jak šijou se rukávy celistvé 33
150. Kterak rukávy všíváme . . . 33
151. Který způsob je vhodnější . 33

Strana

152. Jak upravíme si otvor rukávový 34
153. Jak všíváme rukáv po rubu . 34
154. Jak všívají se rukávy po lícu 34
155. K čemu máme zření 34
156. Kterak jméno znamenáme . 34
157. Jakými pravidly při šití mužské košile vedeme si 34
158. Kterak náprsenka šije se . . 35
159. Kterak náprsenka do pásku vsazuje se 36
160. Jak sedlo ku košili přišívá se 36
161. Jak výkroj u krku uspořádáme 37
162. Kterak rukávy šijeme . . . 37
163. Kterak rukávy v doleních krajích ukončí se 37
164. Jak rukávy všívají se . . . 37
165. Kolik dírek šije se 37
166. Kde znamená se jméno . . . 38
167. Co pozorujeme při šití mužské košile 38
168. Jaké prádlo ještě šijeme . . 38
169. Jak vedeme si při šití prádla dětského 38
170. Jak šijeme prádlo ozdobné . 38
171. Čím ozdobuje se bílé prádlo 38
172. Jaké druhy krajek a vložek hodí se pro bílé prádlo . . 39
173. Co jest podlinka 39
174. Kolik druhů zdrhování podlinek známe 39
175. Jak tyto druhy šijou se . . 39

Strana

176. Co učiníme, když je prádlo vetché 39
177. Jakým způsobem prádlo spravujeme 39
178. Kdy spravujeme vysazováním 40
179. Jak při tom vedeme si . . . 40
180. Kdy prádlo látáme 40
181. Co jest látáno 40
182. Kterak látání vyvozuje se . 40
183. Kolik druhů látání známe . 41
184. Kterak ještě dělíme látání . 41
185. Jak látáme trženiny 41
186. Jak látáme punčochy 41
187. Jak látáme punčochy stehem plátěným 41
188. Jak látáme punčochy stehem pleteným 41
189. Jakou jehlou látáme 42
190. Jakou nití látáme 43
191. Co učiníme než začneme látati tkaniny 43
192. Kterak osnova napíná se . . 43
193. Kolik nití napínáme na osnovu
194. Co jest útek 43
195. Kterak látáme plátno a jiné tkaniny hladké 43
196. Kterak látáme barchent a kepr 43
197. Kterak látáme činovatiny . . 44
198. Kterak látáme damašek . . 44
199. Jakou nití látáme tkanivo . 44
200. Jakou jehlou látáme tkanivo 45
201. Jakou jehlou látáme 45